

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

9. volební období

Pozměňovací návrh
poslance Ivana Adamce

**k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o
podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích
a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších
předpisů**

(sněmovní tisk 259)

1. V čl. I se za novelizační bod 1 vkládají nové novelizační body 2 až 13, které znějí:

„2. V § 16 odst. 1 písmeno n) zní:

„n) je příslušným orgánem k provádění opatření stanovených Nařízením, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě³⁰⁾ a Nařízením o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu, pokud není podle tohoto zákona k provádění takových opatření oprávněn provozovatel přepravní soustavy²¹⁾, a příslušným orgánem k vyhlášení a zrušení mimořádného stavu nouze v plynárenství a k rozhodování o uložení opatření a o udělení výjimek při mimořádném stavu nouze podle § 73d,“.

3. V § 16 odst. 1 písmeno n) zní:

„n) je příslušným orgánem k provádění opatření stanovených Nařízením o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu, pokud není podle tohoto zákona k provádění takových opatření oprávněn provozovatel přepravní soustavy²¹⁾, a příslušným orgánem k vyhlášení a zrušení mimořádného stavu nouze v plynárenství a k rozhodování o uložení opatření a o udělení výjimek při mimořádném stavu nouze podle § 73d,“.

4. V § 17 se na konci odstavce 11 se doplňují věty „Energetický regulační úřad dále pro případ vyhlášení mimořádného stavu nouze v plynárenství a po dobu jeho trvání reguluje cenu plynu pro zúčtování odchylky v mimořádném stavu nouze, výši stálého měsíčního platu v Kč/odběrné místo a výši marže dodavatele plynu v Kč/MWh.“.

5. V § 19a se na konci odstavce 6 doplňují věty „Pro stanovení stálého měsíčního platu a marže dodavatele plynu při mimořádném stavu nouze v plynárenství platí věta první obdobně. Cenu plynu za zúčtování kladné odchylky stanoví Energetický regulační úřad tak, aby odpovídala obvyklé ceně plynu dosahované na velkoobchodním trhu s plynem. Cenu plynu za zúčtování záporné odchylky stanoví Energetický regulační úřad tak, aby stanovená cena zohledňovala cenu plynu poskytnutého České republice v rámci mezinárodní pomoci v plynárenství, kterou za něj ministerstvo, včetně kompenzace zahraničním zákazníkům, jejichž odběr plynu byl omezen z důvodu poskytnutí mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství České republiky, uhradilo sousedním členským státům Evropské unie. Cena plynu za zúčtování záporné odchylky musí být stanovena alespoň ve výši ceny plynu za zúčtování kladné odchylky.“.

6. V § 73 odst. 1 se slova „a náhlý“ zrušují.

7. V § 73 odst. 3 věta první zní: „Předcházení stavu nouze je soubor činností prováděných provozovatelem přepravní soustav nebo provozovatelem distribuční soustavy v situaci, kdy existuje reálné riziko vzniku stavu nouze, k jehož vyhlášení je provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel distribuční soustavy oprávněn.“.

8. V § 73 se odstavce 6 a 7 zrušují.

Dosavadní odstavce 8 až 10 se označují jako 6 až 8.

9. V § 73 se doplňují odstavce 9 až 11, které znějí:

„(9) Při vyhlášení stavu nouze provozovatelem přepravní soustavy pro celé území státu nebo v průběhu jeho trvání může ministerstvo vydat opatření, kterým v nezbytném rozsahu

- a) uloží povinnost omezení nebo přerušení spotřeby plynu nebo změny dodávky plynu nebo určí skupinu zákazníků, kterým je možné dodávat plyn, odlišně od vyhlášeného odběrového stupně podle právního předpisu upravujícího odběrové stupně v plynárenství,
- b) omezí přepravu plynu do sousedních plynárenských soustav; to neplatí pro mezinárodní přepravu plynu a přepravu plynu v rámci mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství, nebo
- c) omezí nebo zakáže vtlačení plynu do zásobníku plynu nebo těžbu plynu ze zásobníku plynu přímo připojeného k přepravní soustavě.

(10) Pokud vláda schválí uvolnění plynu pořízeného do státních hmotných rezerv podle zákona upravujícího působnost Správy státních hmotných rezerv a nerozhodne současně o způsobu uvolnění plynu, může ministerstvo vydat opatření, kterým v nezbytně nutném rozsahu uloží Správě státních hmotných rezerv povinnost prodeje plynu ze státních hmotných rezerv na vnitrodenním organizovaném trhu s plynem. V takovém případě je provozovatel zásobníku plynu povinen poskytnout Správě státních hmotných rezerv nebo osobě, která pro ni uskladnění plynu ve státních hmotných rezervách zajišťuje, nevyužitý těžební výkon jiných účastníků trhu s plynem.

(11) Na žádost provozovatele přenosové soustavy nebo provozovatele přepravní soustavy rozhodne ministerstvo o výjimce z omezení nebo přerušení spotřeby nebo změny dodávky plynu stanovených provozovatelem přepravní soustavy pro výrobu elektřiny za podmínek stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím opatření na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu. Účastníkem řízení je pouze žadatel. Pokud ministerstvo žádosti podle věty první ministerstvo vyhoví a je-li to potřebné pro splnění účelu udělené výjimky, Ministerstvo může současně stanovit dobu platnosti výjimky a podmínky odběru plynu podle udělené výjimky.“.

10. V § 73b se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Je-li vyhlášen mimořádný stav nouze, poskytuje Česká republika plyn poskytnutý sousedními členskými státy Evropské unie podle věty první provozovateli přepravní soustavy na vyrovnávání plynárenské soustavy za cenu, za kterou Česká republika plyn v rámci mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství získala.“.

11. V § 73b odst. 6 se věta první zrušuje.

12. V § 73b odst. 7 se slova „za cenu podle odstavce 6“ zrušují.

13. Za § 73c se vkládají nové § 73d až § 73h, které včetně nadpisů znějí:

„§ 73d

Mimořádný stav nouze

(1) Mimořádným stavem nouze je stav krizové úrovně, kdy je pro celé území státu vyhlášen poslední odběrový stupeň podle právního předpisu upravujícího odběrové stupně v plynárenství, ve kterém je ještě plyn dodáván určené skupině zákazníků, a nastalou situaci nelze řešit postupy pro řešení stavu nouze podle § 73.

(2) O vyhlášení mimořádného stavu nouze rozhoduje ministerstvo po předchozím projednání s provozovatelem přepravní soustavy. Ministerstvo vyhlášení mimořádného stavu nouze zveřejňuje na úřední desce ministerstva a o vyhlášení mimořádného stavu nouze informuje v

hromadných sdělovacích prostředcích. Vyhlášení mimořádného stavu nouze nabývá účinnosti dnem zveřejnění na úřední desce ministerstva nebo pozdějším okamžikem stanoveným ministerstvem ve vyhlášení mimořádného stavu nouze.

(3) Je-li vyhlášen mimořádný stav nouze, zůstává zachovaný odběrový stupeň vyhlášený provozovatelem přepravní soustavy, pokud při vyhlášení mimořádného stavu nouze nebo v jeho průběhu ministerstvo nestanoví jiné opatření k omezení nebo přerušení spotřeby plynu nebo změny dodávky plynu. Stav nouze vyhlášený provozovatelem přepravní soustavy se tím neruší.

(4) Po dobu trvání mimořádného stavu nouze

- a) jsou provozovatelé zásobníků plynu povinni těžít plyn ze zásobníků plynu přímo připojených k přepravní soustavě minimálně ve výši určené provozovatelem přepravní soustavy,
- b) je účastník trhu s plynem, který sjednal smlouvu o uskladňování plynu v zásobníku plynu přímo připojeném k přepravní soustavě, povinen strpět navýšení těžby plynu ve výši stanovené provozovatelem zásobníku plynu podle písmene a),
- c) je provozovatel přepravní soustavy povinen zajišťovat službu přepravy pro vytěžený plyn ze zásobníku plynu bez ohledu na sjednané rezervace přepravních kapacit a odchylku účastníka trhu s plynem,
- d) je vtláčení plynu do zásobníku plynu přímo připojeného k přepravní soustavě zakázáno,
- e) jsou výrobci plynu povinni vyrábět plyn v nejvyšším možném množství, které výroba plynu nebo těžební plynovod umožňuje dopravit do přepravní nebo distribuční soustavy.

(5) Při těžbě plynu podle odstavce 4 písm. a) provozovatel zásobníku plynu navýší oznámení o těžbě plynu účastníka trhu s plynem o rozdíl mezi minimální výší těžby účastníka trhu s plynem a oznámením o těžbě plynu účastníka trhu s plynem s tím, že minimální výší těžby účastníka trhu s plynem stanoví provozovatel zásobníku plynu poměrně jako součin minimálního procenta těžby plynu a objemu plynu uskladněného účastníkem trhu s plynem. Při stanovení minimálního procenta těžby plynu podle věty první provozovatel zásobníku plynu zohlední rozdíl mezi minimální výší těžby plynu určené provozovatelem přepravní soustavy a oznámením o těžbě plynu účastníků trhu s plynem. Při těžbě plynu podle odstavce 4 písm. a) se do skončení skladovacího roku, v jehož průběhu byl mimořádný stav nouze vyhlášen, ustanovení § 60c a § 60d odst. 3 nepoužije.

(6) Při vyhlášení mimořádného stavu nouze nebo v průběhu jeho trvání může ministerstvo vydat opatření, kterými v odůvodněných případech udělí výjimku z povinností či zákazů podle odstavce 4. Ministerstvo může dále v nezbytném rozsahu určit skupinu zákazníků, kterým je možné dodávat plyn, nebo stanovit povinnost omezení nebo přerušení spotřeby plynu nebo změny dodávky plynu, odlišně od vyhlášeného odběrového stupně podle právního předpisu upravujícího odběrové stupně v plynárenství, nebo omezit nebo zakázat přepravu plynu do sousedních plynárenských soustav s výjimkou mezinárodní přepravy plynu a přepravy plynu v rámci mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství. Ministerstvo může současně stanovit dobu platnosti výjimky a podmínky odběru plynu podle udělené výjimky podle věty první.

(7) Ministerstvo mimořádný stav nouze zruší, pokud pominuly důvody, pro které jej vyhlásilo. Pro zrušení mimořádného stavu nouze se § 73d použije obdobně.

§ 73e

Postup vydání, změny a zrušení opatření ministerstva ve stavu nouze a v mimořádném stavu nouze a pozbytí účinků opatření provozovatele přepravní soustavy

(1) Opatření podle § 73 odst. 9 a 10 a § 73d odst. 6 ukládá ministerstvo opatřením obecné povahy, a to bez řízení o návrhu opatření obecné povahy. Je-li takovým opatřením ukládána povinnost nebo přiznáno právo konkrétní osobě nebo osobám, ministerstvo ukládá opatření rozhodnutím. V takovém případě může být rozhodnutí prvním úkonem v řízení a rozklad proti takovému rozhodnutí nemá odkladný účinek. Rozhodnutí podle věty druhé se doručuje vyvěšením na úřední desce ministerstva a považuje se za doručené následující den po vyvěšení na úřední desce ministerstva.

(2) Opatření obecné povahy podle odstavce 1 nabývá účinnosti následující den po vyvěšení na úřední desce ministerstva, nestanoví-li ministerstvo v opatření pozdější den nabytí účinnosti. Opatření se vyvěšuje po celou dobu jeho trvání. Pokud pominuly nebo se změnily důvody k uložení opatření, ministerstvo opatření změní nebo zruší postupem obdobným jako při ukládání opatření.

(3) Pokud Komise postupem podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího opatření na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu požádá ministerstvo o zrušení nebo změnu opatření uložených ve stavu nouze nebo v mimořádném stavu nouze, ministerstvo přezkoumá uložená opatření v přezkumném řízení a vydá rozhodnutí ve lhůtě podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího opatření na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu.

(4) V rozsahu, ve kterém jsou omezení nebo přerušení dodávek plynu nebo změna dodávky plynu vyhlášené provozovatelem přepravní soustavy v rozporu s opatřením ministerstva vydaným ve stavu nouze nebo v mimořádném stavu nouze, pozbývají účinků.

(5) Zrušením mimořádného stavu nouze pozbývají účinků opatření uložená za jeho trvání ministerstvem.

§ 73f

Omezení nebo přerušení spotřeby, změna dodávky plynu a vyloučení práva na náhradu škody

(1) Při stavu nouze, předcházení stavu nouze a při mimořádném stavu nouze jsou všichni účastníci trhu s plynem povinni podřídit se ve stanoveném rozsahu omezení nebo přerušení spotřeby plynu nebo změně dodávky plynu.

(2) Je-li účastník trhu s plynem podle odstavce 1 povinen podřídit se přerušení spotřeby plynu, zaniká po dobu takového přerušení spotřeby plynu povinnost úhrady ceny související služby v plynárenství.

(3) Při stavu nouze, při předcházení stavu nouze a při mimořádném stavu nouze je právo na náhradu škody vyloučeno, s výjimkou vyhlášení stavu nouze z důvodu poskytnutí

mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství. Právo na náhradu za omezení vlastnického práva podle § 73g tím není dotčeno.

§ 73g

Náhrada za omezení vlastnického práva, náhrada při mimořádném stavu nouze a náhrada příjmů z poskytování související služby v plynárenství

(1) Bylo-li oznámení o těžbě plynu účastníka trhu s plynem postupem podle § 73d odst. 4 písm. b) navýšeno na minimální výši těžby, má účastník trhu s plynem, který je povinný takové navýšení těžby strpět, v rozsahu tohoto navýšení, nejvýše však v úrovni kladné odchylky tohoto účastníka trhu s plynem, právo na náhradu za omezení vlastnického práva ve výši odpovídající kladnému rozdílu mezi pořizovací cenou plynu a cenou plynu pro zúčtování kladné odchylky.

(2) Nárok na náhradu za omezení vlastnického práva podle odstavce 1 musí být uplatněn u ministerstva nejpozději do 6 měsíců od okamžiku, kdy bylo vlastnické právo omezeno, jinak nárok zaniká. Přizná-li ministerstvo nárok na náhradu podle věty první, je třeba ji uhradit do 30 dnů od uplatnění nároku. Náhrada se hradí ze státního rozpočtu. Uplatnění nároku na náhradu za omezení vlastnického práva podle věty první je podmínkou pro případné uplatnění nároku na náhradu u soudu.

(3) Pokud stanovená cena plynu pro zúčtování odchylky v mimořádném stavu nouze nepokrývá náklady na pořízení vyrovnávacího plynu provozovatelem přepravní soustavy, má provozovatel přepravní soustavy právo na náhradu ve výši rozsahu nákladů vynaložených na pořízení vyrovnávacího plynu a příjmů z plateb za zúčtování záporné odchylky účastníků trhu s plynem. Pro uplatňování nároku na náhradu a poskytování náhrady se odstavec 2 použije přiměřeně.

(4) Pokud stanovená cena plynu za zúčtování záporné odchylky v mimořádném stavu nouze nepokrývá náklady dodavatele plynu na pořízení plynu pro zákazníka, má dodavatel plynu právo na náhradu ve výši rozdílu mezi pořizovací cenou plynu a cenou plynu za zúčtování záporné odchylky. Pro uplatňování nároku na náhradu a poskytování náhrady se odstavec 2 použije přiměřeně.

(5) Provozovatel zásobníku plynu má právo na náhradu nákladů spojených s navýšením těžby podle §73d, odst. 4 písm. a) nad rámec sjednaných těžebních výkonů s účastníky trhu s plynem. Pro uplatňování nároku na náhradu a poskytování náhrady se odstavec 2 použije přiměřeně.

(6) Je-li při stavu nouze nebo při mimořádném stavu nouze účastník trhu s plynem povinen podřídit se přerušení spotřeby plynu, má provozovatel přepravní soustavy a provozovatel distribuční soustavy právo na náhradu ve výši neuhrazených příjmů za kapacitní složku ceny za poskytování související služby v plynárenství. Náhrada se hradí ze státního rozpočtu. Náhradu ze státního rozpočtu poskytne na žádost provozovatele přepravní či distribuční soustavy ministerstvo. Ministerstvo vyplátí náhradu v oprávněné výši provozovateli přepravní či distribuční soustavy do 30 dnů od uplatnění nároku. Ministerstvo může po konzultaci s Energetickým regulačním úřadem rozhodnout o vrácení poskytnuté náhrady nebo její části provozovatelem přepravní nebo distribuční soustavy. Tuto skutečnost oznámí nejpozději do 6 měsíců po skončení stavu nouze Energetickému regulačnímu úřadu. Energetický regulační úřad rozhodne o způsobu a postupu zahrnutí vratné části náhrady do ceny za související

službu v plynárenství v regulovaných letech následujících po roce skončení stavu nouze. Provozovatel přepravní či distribuční soustavy odvádí do státního rozpočtu příslušný měsíční podíl vratné části náhrady vždy do 30 dnů po skončení kalendářního měsíce regulovaného roku, ve kterém byla vratka náhrady zahrnuta do ceny za související službu v plynárenství.

§ 73h

Cena dodávky plynu při stavu nouze, mimořádném stavu nouze a po jejich ukončení

(1) Při stavu nouze vyhlášeném provozovatelem přepravní soustavy pro celou plynárenskou soustavu je dodavatel plynu oprávněn zvýšit, a to i opakovaně, na dobu trvání stavu nouze cenu za dodávku plynu sjednanou se zákazníkem tak, aby zvýšení ceny dodávky plynu zohledňovalo nejvýše změnu nákladů dodavatele plynu na pořízení plynu v době trvání stavu nouze.

(2) Zvýšení ceny za dodávku plynu je dodavatel plynu povinen uveřejnit na svých internetových stránkách. Součástí uveřejnění zvýšení ceny za dodávku plynu a jeho oznámení je poučení o právu zákazníka vypovědět závazek podle odstavce 4. Zvýšení ceny za dodávku plynu je účinné následující den po uveřejnění změny ceny dodávky plynu podle věty první. Platí, že zveřejněním zvýšení ceny za dodávku plynu podle věty první je zvýšení ceny za dodávku plynu oznámeno zákazníkovi.

(3) Dodavatel plynu je povinen oznámit uveřejnění zvýšení ceny za dodávku plynu podle odstavce 2 a doložit způsob zohlednění změny nákladů na koupi plynu v době trvání stavu nouze ve zvýšených cenách za dodávku plynu Energetickému regulačnímu úřadu, a to nejpozději do 3 dnů od uveřejnění zvýšení ceny za dodávku plynu.

(4) Zákazník je oprávněn vypovědět závazek ze smlouvy do 10 pracovních dnů ode dne uveřejnění zvýšení ceny za dodávku plynu podle odstavce 2 s výpovědní dobou v trvání dvou týdnů, která počíná běžet dnem následujícím po doručení výpovědi zákazníka dodavateli plynu. Lhůta pro výpověď je zachována, je-li v jejím průběhu odesláno oznámení o výpovědi závazku ze smlouvy dodavateli plynu.

(5) Při mimořádném stavu nouze se po dobu jeho trvání ujednání o ceně dodávky plynu ze smlouvy, jejímž předmětem je dodávka plynu zákazníkům, nepoužijí. Zákazník je povinen za dodávku plynu zaplatit cenu za zúčtování záporné odchylky navýšenou o stálý měsíční plat a marži stanovené Energetickým regulačním úřadem. Dodavatel plynu má právo na dobu trvání mimořádného stavu nouze stanovit nebo změnit sjednanou nebo jím stanovenou výši záloh na platby za dodávku plynu v míře odpovídající ceně za dodávku plynu při mimořádném stavu nouze; ustanovení § 11 odst. 6 se použije přiměřeně. Zákazník je povinen po dobu trvání mimořádného stavu nouze hradit zálohy na platby za dodávku plynu stanovené dodavatelem plynu. Při mimořádném stavu nouze je zákazník oprávněn vypovědět závazek ze smlouvy, jejímž předmětem je dodávka plynu, s výpovědní dobou v trvání dvou týdnů, která počíná běžet dnem následujícím po doručení výpovědi zákazníka dodavateli plynu.

(6) Dodavatel plynu je oprávněn oznámit zvýšení ceny za dodávku plynu do jednoho měsíce po ukončení stavu nouze vyhlášeném provozovatelem přepravní soustavy pro celou plynárenskou soustavu nebo po zrušení mimořádného stavu nouze, není-li současně vyhlášen stav nouze.

(7) Zvýšení ceny za dodávku plynu podle odstavce 6 je držitel licence povinen prokazatelně a adresně oznámit zákazníkovi nejpozději třicátý den přede dnem její účinnosti. Součástí oznámení je poučení o právu druhé smluvní strany odmítnout změny a vypovědět závazek ze smlouvy bez postihu podle odstavce 9.

(8) Nebude-li zvýšení ceny plynu oznámeno podle odstavce 7, nevyvolá právní účinky.

(9) Nesouhlasí-li zákazník se zvýšením ceny podle odstavce 6, je oprávněn bez postihu vypovědět závazek ze smlouvy kdykoliv do desátého dne přede dnem účinnosti zvýšení ceny, přičemž taková výpověď je účinná ke dni bezprostředně předcházejícímu dni účinnosti zvýšení ceny. Lhůta je zachována, je-li v jejím průběhu odesláno oznámení o výpovědi závazku ze smlouvy držiteli licence.“.

Následující novelizační body se přečísľují.

2. V čl. I se za novelizační bod 15 (původní novelizační bod 3) vkládá nový novelizační bod 16, který zní:

„16. V § 90 odst. 1 písm. r) zní:

„r) nepodřídí se omezení spotřeby elektřiny, plynu nebo změně dodávek elektřiny nebo plynu podle § 54 odst. 5 nebo § 73f odst. 1 nebo uloženým opatřením obecné povahy podle § 73 odst. 9 písm. a) nebo se nepodřídí omezení spotřeby tepelné energie podle § 88 odst. 3,“.

Následující novelizační body se přečísľují.

3. V čl. I se za novelizační bod 18 (původní novelizační bod 5) vkládají nové novelizační body 19 až 26, které znějí:

„19. V § 91 odst. 6 písmeno l) zní:

„l) nepodřídí se omezení spotřeby plynu nebo změně dodávky plynu podle § 73f odst. 1 nebo uloženým opatřením obecné povahy podle § 73 odst. 9 písm. a) nebo § 73d odst. 6,“.

20. V § 91 se na konci odstavce 6 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno r), které zní:

„r) poruší povinnost vyrábět plyn v nejvyšším možném množství, které výroba plynu nebo těžební plynovod umožňuje dopravit do přepravní nebo distribuční soustavy, podle § 73d odst. 4 písm. e).“

21. V § 91 odst. 7 písmeno a) zní:

„a) poruší opatření stanovené formou opatření obecné povahy podle § 18a odst. 3 nebo § 73 odst. 9 písm. b) nebo § 73d odst. 6,“.

22. V § 91 se na konci odstavce 7 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno t), které zní:

„t) poruší povinnost zajistit službu přepravy pro vytěžený plyn ze zásobníku plynu podle § 73d odst. 4 písm. c).“

23. V § 91 odst. 10 písmeno a) zní:

„a) poruší opatření stanovené formou opatření obecné povahy podle § 18a odst. 3 nebo § 73 odst. 9 písm. c) nebo § 73d odst. 6,“.

24. V § 91 odst. 10 písmeno j) zní:

„l) nepodřídí se omezení spotřeby plynu nebo změně dodávky plynu podle § 73f odst. 1 nebo uložené opatřením obecné povahy podle § 73 odst. 9 písm. a) nebo § 73d odst. 6.“.

25. V § 91 se na konci odstavce 10 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena s) až v), která znějí:

- „s) v rozporu s § 73 odst. 10 neposkytne Správě státních hmotných rezerv nebo osobě, která pro ni uskladnění plynu ve státních hmotných rezervách zajišťuje, nevyužitý těžební výkon jiných účastníků trhu s plynem,
- t) poruší povinnost těžit plyn ze zásobníků plynu přímo připojených k přepravní soustavě v nezbytné výši určené provozovatelem přepravní soustavy podle § 73d odst. 4 písm. a),
- u) poruší zákaz vtláčení plynu do zásobníku plynu přímo připojeného k přepravní soustavě zakázáno stanovený v § 73d odst. 4 písm. d),
- v) stanoví minimální výši těžby účastníka trhu s plynem v rozporu s § 73 odst. 5.“.

26. V § 91 se na konci odstavce 11 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena i) a j), která znějí:

- „i) zvýší cenu za dodávku plynu sjednanou se zákazníkem v rozporu s § 73h odst. 1,
- j) neoznámí uveřejnění zvýšení ceny za dodávku plynu nebo nedoloží způsob zohlednění změny nákladů na koupi plynu v době trvání stavu nouze Energetickému regulačnímu úřadu podle § 73h odst. 3.“.

Následující novelizační body se přečísľují.

4. V čl. I se za novelizační bod 28 (původní novelizační bod 7) vkládají nové novelizační body 29 až 31, které znějí:

„29. V § 91 odst. 15 písmeno a) zní:

- „a) 100 000 000 Kč nebo 10 % z čistého obratu dosaženého provozovatelem přenosové soustavy nebo provozovatelem přepravní soustavy za poslední ukončené účetní období, jde-li o přestupek uvedený v odstavci 3 písm. b), d), nebo m), odstavci 7 písm. b), d), q), r) nebo t) nebo odstavci 8,“.

30. V § 91a odst. 1 písmeno v) zní:

- „v) nepodřídí se omezení spotřeby elektřiny, plynu nebo změně dodávek elektřiny nebo plynu podle § 54 odst. 5 nebo § 73f odst. 1 nebo uložené opatřením obecné povahy podle § 73 odst. 9 písm. a) nebo § 73d odst. 6 nebo se nepodřídí omezení spotřeby tepelné energie podle § 88 odst. 3,“.

31. V § 96d se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Ministerstvo dále vymáhá ukládáním donucovacích pokut splnění povinností nebo zákazů vyplývajících z opatření uloženého rozhodnutím ministerstva podle § 73 odst. 9 nebo § 73d odst. 6.“.

5. Čl. II zní:

„Tento zákon nabývá účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení s výjimkou bodu 3, který nabývá účinnosti 1. července 2023.“

Odůvodnění

K § 16 odst. 1 písm. n)

V návaznosti na úpravy související se zavedením mimořádného stavu nouze a úprav ve stávající právní úpravě stavu nouze se navrhuje upřesnění věcné příslušnosti Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) k přijímání opatření ve stavech nouze. Podle čl. 3 a 11 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu (dále jen „Nařízení 2017/1938“) mají členské státy určit příslušné vnitrostátní orgány k provádění opatření pro případ krizových situací, přičemž čl. 3 umožňuje pověření výkonem určitých opatření i provozovatele přepravní soustavy. Proto navrhované ustanovení upřesňuje, že MPO je věcně příslušným orgánem k přijímání opatření podle Nařízení 2017/1938.

K § 17 odst. 11

V případě mimořádného stavu nouze nelze použít standardní mechanismy stanovení ceny plynu pro zúčtování odchylky, jelikož nelze předpokládat, že by byl likvidní trh s plynem, od kterého by se cena plynu pro zúčtování odchylky mohla odvozovat. Energetický regulační úřad tedy pouze v mimořádném stavu nouze bude stanovovat tuto cenu.

K § 19a odst. 6

Zaveden postup pro stanovení ceny plynu pro zúčtování kladné a záporné odchylky v mimořádném stavu nouze. U ceny plynu pro zúčtování záporné odchylky je v případě přijaté mezinárodní pomoci zajištěn finančně neutrální mechanismus.

K § 73 odst. 1

Navrhuje se upřesnění ve vymezení situací, kdy podle zákona dochází k tzv. stavu nouze, a zrušuje se slovo „a náhlého“. Důvodem je skutečnost, že v situacích uvedených pod písmeny v odst. 1 bude docházet k významnému nedostatku plynu jako následku uvedených situací, ale ne vždy by mělo docházet k významnému nedostatku plynu „náhle“. Např. stávající situace postupného snižování dodávek plynu z Ruské federace do zemí EU může vést k významnému nedostatku plynu na trhu, ale k tomuto stavu nedojde „náhle“.

K § 73 odst. 3

Navrhovaná úprava souvisí se zavedením nové úrovně stavu nouze, kterým je mimořádný stav nouze. Navrhovaná úprava upřesňuje, že opatření přijímaná v režimu tzv. předcházení stavu nouze realizuje výlučně provozovatel přepravní soustavy, anebo případně provozovatel distribuční soustavy, a v této fázi se pravomoci MPO k přijímání opatření neaplikují.

K § 73 odst. 6 a 7

Jedná se o formální úpravu a přesun dosavadní úpravy § 73 odst. 6 a 7 do nového § 73f odst. 1. Navrhovaná úprava souvisí se zavedením nové úpravy mimořádného stavu nouze, ve kterém rovněž bude platit povinnost podřízení se omezení spotřeby nebo změně dodávky plynu.

K § 73 odst. 9 až 11

Podle Nařízení 2017/1938 mají členské státy určit vnitrostátní příslušné orgány k provádění opatření a dalších postupů předpokládaných tímto nařízením (čl. 3 odst. 2 Nařízení 2017/1938). V souladu s tímto ustanovením jsou příslušnými orgány určeny MPO a ve vyjmenovaných případech provozovatel přepravní soustavy (§ 16 odst. 1 písm. n) zákona). Samotné Nařízení 2017/1938 však nevymezuje, jaká konkrétní opatření mohou určené vnitrostátní orgány ve vymezených krizových situacích přijímat. Podle předloženého návrhu by proto MPO mělo být příslušné k přijetí rozhodnutí, kterým odlišně od vyhlášeného odběrového stupně vymezí skupiny zákazníků, kterým bude možné ve stavu nouze omezit dodávku plynu nebo změnit stávající dodávku plynu, omezit přepravu plynu do sousedních plynárenských soustav nebo omezit nebo zakázat vtláčení plynu do zásobníku plynu nebo těžbu plynu ze zásobníku plynu přímo připojeného k přepravní soustavě. Uvedený rozsah opatření, k jejichž přijímání bude věcně příslušné MPO, umožní MPO operativně reagovat na aktuální situaci na trhu s plynem ve stavu nouze. Tedy aby bylo možné vedle plošných opatření spočívajících v postupném omezování nebo přerušování dodávek plynu vyhlášených provozovatelem přepravní soustavy (a ve vymezených případech provozovatelem distribuční soustavy) operativně reagovat na vzniklou situaci na trhu a administrativně regulovat toky plynu do plynárenské soustavy.

V novém odstavci 10 se navrhuje doplnit právní úpravu uplatnění plynu na trhu a postupu provozovatele zásobníku plynu v případě, kdy vláda rozhodne o dodávce plynu uskladněného Správou státních hmotných rezerv (dále jen „SSHR“) (resp. v jejich prospěch vybraným obchodníkem s plynem). Pokud vláda nerozhodne o konkrétním způsobu dodání plynu na trh, bude moci MPO uložit SSHR povinnost prodeje plynu na vnitrodenním trhu s plynem. Pokud taková povinnost nebude uložena rozhodnutím MPO, bude moci SSHR uvolnit plyn jakýmkoliv dalším možným způsobem, např. včetně bilaterálního prodeje plynu na trhu nebo jeho prodeje provozovateli přepravní soustavy. Pokud MPO uloží SSHR povinnost prodeje plynu na vnitrodenním trhu s plynem, bude mít provozovatel zásobníku plynu, ve kterém bude plyn z hmotných rezerv uskladněn, povinnost poskytnout SSHR k těžbě plynu nevyužitý těžební výkon ostatních účastníků trhu s plynem, aby bylo možné uskladněný plyn uplatnit na trhu co nejdříve po rozhodnutí vlády.

K § 73b odst. 4

Pokud Česká republika získá plyn v rámci mezinárodní pomoci, je tento plyn poskytnut provozovateli přepravní soustavy, který jej použije v rámci vyrovnávání soustavy na navýšení akumulace, ze které jsou zásobováni zákazníci na území České republiky, pro které nemá

jejich dodavatel smluvně zajištěnu dodávku jinak. Z důvodu zachování finanční neutrality provozovatel přepravní soustavy hradí za tento plyn cenu, za kterou jej Česká republika pořídila.

K § 73b odst. 6

Způsob použití plynu získaného v rámci mezinárodní pomoci a úhrada nákladů za tento plyn je nyní řešena v odstavci 4.

K § 73b odst. 7

Upřesnění ve vazbě na úpravu v odstavci 6.

K § 73d

Navrhuje se zavedení nového institutu, a to mimořádného stavu nouze v plynárenství. Bude se jednat o stav krizové úrovně podle Nařízení 2017/1938 (fakticky natolik pokročilý stav nouze vyhlášený provozovatelem přepravní soustavy), kdy bude již provozovatelem přepravní soustavy zaveden poslední odběrový stupeň, kdy ještě nadále dochází k dodávce plynu vybrané skupině zákazníků, a je důvodný předpoklad, že situaci nebude dále možné řešit postupy stanovenými zákonem pro stavy nouze. Skupinou zákazníků, kterým je možné v takovém odběrovém stupni dodávat plyn, jsou podle stávající vyhlášky č. 344/2012 Sb., o stavu nouze v plynárenství a o způsobu zajištění bezpečnostního standardu dodávky plynu, téměř výlučně zákazníci kategorie domácností a pouze vybrané skupiny dalších zákazníků.

Vyhlášení mimořádného stavu nouze bude v pravomoci MPO. Rozhodnutí o vyhlášení mimořádného stavu nouze bude MPO uveřejňovat na úřední desce MPO a nabyde účinnosti nejdříve v den zveřejnění na úřední desce (případně pozdější den určený MPO ve vyhlášení mimořádného stavu nouze). Vyhlášení mimořádného stavu nouze bude rozhodnutí MPO sui generis, kdy přímo z tohoto rozhodnutí nevznikají práva, resp. povinnosti konkrétním adresátům, ale nastanou účinky stanovené v dalších ustanoveních zákona.

Protože v této situaci bude nutné zajistit dodávku plynu prioritizované skupině zákazníků (domácnosti) po co nejdelší dobu, je nutné aplikovat právní úpravu odpovídající těmto mimořádným situacím na trhu s plynem. Především je nutné zajistit zásobování zákazníků (domácnosti) plynem bez ohledu na to, pro jaké účely a pro jaké skupiny zákazníků je plyn různých obchodníků s plynem uskladněn. Může docházet k situacím, kdy např. bude v zásobníku plynu mít uskladněn plyn obchodník, který ale nebude moci dodávat plyn svým odběratelům, protože jeho odběratelé nebudou spadat do kategorie zákazníků, kterým bude umožněno v tomto stavu dodávat plyn. Paradoxně by potom mohl nastat stav, kdy by v zásobnících plynu v ČR byl uskladněn plyn, ale musela by být kompletně přerušena dodávka zákazníkům, protože by neexistovala právní možnost, jak takový plyn využít pro dodávky plynu zákazníkům (domácnosti).

Podle navrhovaného odstavce 3 zůstane zachovaný odběrový stupeň vyhlášený provozovatelem přepravní soustavy. Jedná se o ustanovení vyjasňující vzájemný vztah

mimořádného stavu nouze vyhlášeného MPO se stavem nouze vyhlášeným provozovatelem přepravní soustavy.

Právě pro tyto situace bude podle navrhovaného odstavce 4 platit, že v důsledku vyhlášení stavu nouze bude provozovatel zásobníku plynu povinen těžit plyn ze zásobníků plynu přímo připojených k přepravní soustavě minimálně ve výši určené provozovatelem přepravní soustavy, a účastník trhu s plynem, který sjednal smlouvu o uskladňování plynu v zásobníku plynu přímo připojeném k přepravní soustavě, bude povinen strpět navýšení těžby plynu ve výši stanovené provozovatelem zásobníku plynu. Současně provozovatel přepravní soustavy bude povinen zajistit pro těžbu plynu přepravu plynu bez ohledu na sjednané rezervace přepravních kapacit a odchylku účastníka trhu s plynem.

Aby současně nedocházelo k ukládání plynu, který by měl být dodán na trh pro dodávky zákazníkům v domácnostech, bude ze zákona platit zákaz vtlačení plynu do zásobníků plynu. Za účelem co nejvyšší dodávky plynu na trh rovněž budou výrobci plynu povinni navýšit produkci plynu na maximální technické možnosti těžby plynu.

Navrhovaný odstavec 5 upravuje postup provozovatele přepravní soustavy pro stanovení minimálních množství těžby plynu ze zásobníků plynu. Toto množství musí odpovídat tomu, aby odhadovaná spotřeba plynu zákazníky v ČR byla pokryta dodávkami. Dodávky se skládají z toku plynu ze zahraničí, těžby plynu účastníků trhu ze zásobníků, státní hmotné rezervy a výroby plynu. Pokud tato bilance není vyrovnaná, je nutné ji doplnit navýšenou těžbou plynu účastníků trhu s plynem, kteří mají uskladněný plyn. Protože v případě nařízené těžby plynu dojde k odtěžování plynu ze zásobníků plynu v rozsahu stanoveném provozovatelem přepravní soustavy, nelze spravedlivě požadovat, aby ukladatele plynu nadále tížila povinnost využívání skladovací kapacity podle § 60c, a případně rovněž podle § 60d odst. 3, s možným následkem ve formě pozbytí práva uskladňování plynu nebo v případě porušení povinnosti podle § 60d odst. 3 s následkem ve formě spáchání přestupku, protože v tomto případě není na vůli ukladatele, kolik a zda skladovací kapacitu využije, protože bude povinen strpět „nařízenou“ těžbu plynu ze zásobníku plynu.

Z důvodu zajištění možnosti reagovat na aktuální změny v situaci v zásobování plynem se v odstavci 6 navrhuje, aby MPO mělo pravomoc rozhodovat o výjimkách ze zákonné úpravy povinností vzniklých v důsledku vyhlášení mimořádného stavu nouze. Především je nutné zajistit, aby MPO mělo možnost v odůvodněných případech rozhodnout o výjimce ze zákonné povinnosti těžby plynu a jeho dodávce na trh, a případně stanovení podmínek omezení takové zákonné povinnosti, a případně povinnosti těžby plynu v nejvyšším možném rozsahu, a to v reakci na vzniklý stav na trhu s plynem. Současně se navrhuje, aby MPO mělo možnost stanovit určité skupiny zákazníků, kterým by bylo umožněno odebírat plyn odlišně od vyhlášeného odběrového stavu, kdy prioritizovanými zákazníky by měli být v zásadě výlučně domácnosti. Navrhovanou pravomocí se sleduje umožnění realizace zájmu státu např. na zachování v provozu určitého segmentu průmyslu nebo služeb, kdy by zákazníci z těchto sektorů nespádali do vyhlášeného odběrového stupně, ale zachování provozu by se ukázalo jako potřebné a proporcionální ve vztahu k aktuální situaci v dodávkách plynu zákazníkům z řad domácností. MPO bude dále příslušné k přijetí opatření, kterým v nezbytném rozsahu rozhodne o omezení nebo přerušení přepravy plynu do sousedních plynárenských soustav, s výjimkou mezinárodní přepravy plynu a přepravy plynu v rámci mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství.

Pokud pominou důvody, pro které MPO mimořádný stav nouze vyhlásilo, MPO mimořádný stav nouze zruší. Bude se jednat zejména o situace, kdy se stav zásobování zákazníků a

dodávky plynu na trh zlepší natolik, že bude možné vyhlásit jiný odběrový stupeň než ten, se kterým zákon spojuje vznik možnosti vyhlášení mimořádného stavu nouze. MPO přitom postupuje obdobně jako při vyhlášení stavu nouze.

K § 73e

Nově navrhovaný paragraf upravuje procesní a další aspekty vydání, změny a zrušení opatření MPO ve stavu nouze a v mimořádném stavu nouze.

Opatření přijímaná MPO při řešení stavu nouze a mimořádného stavu nouze mohou mít v zásadě dvě formy, a to opatření obecné povahy nebo rozhodnutí. Formu opatření obecné povahy využije MPO tehdy, pokud ukládané opatření nebo výjimka ze zákonného zákazu bude směřovat vůči neurčitému okruhu možných adresátů. Ve smyslu navrhované zákonné úpravy se bude jednat o převažující formu opatření přijímaných MPO. Z důvodu zajištění možnosti prakticky okamžitého řešení vzniklé situace zákon vylučuje použití správního řádu v části týkající se řízení o návrhu opatření obecné povahy. MPO tedy nebude muset zveřejňovat návrh a vypořádávat připomínky, ale bude moci vydat opatření neprodleně poté, co vznikne potřeba takového opatření. Ostatní úprava podle správního řádu se použije. Není tedy např. vyloučen přezkum opatření obecné povahy.

Pokud by ukládané opatření směřovalo pouze proti konkrétní osobě, tedy ukládalo by povinnosti, nebo případně přiznávalo oprávnění individuálně určenému adresátovi, je MPO povinno takové opatření uložit formou rozhodnutí. Opět z důvodu zajištění možnosti prakticky okamžitého řešení vzniklé situace návrh zákona stanoví, že v takovém případě může být (podle okolností) rozhodnutí prvním úkonem v řízení, a případná procesní oprávnění takového subjektu se budou realizovat až v řízení o případně podaném opravném prostředku.

Pokud pominuly nebo se změnilы důvody k uložení opatření, MPO opatření změni nebo zruši postupem obdobným jako při ukládání opatření.

Ohledně opatření přijímaných orgány členských států v krizových situacích upravuje Nařízení 2017/1938 určitý postup přezkumu přijatých opatření ze strany Evropské komise (dále jen „Komise“). Komise je podle čl. 11 příslušná k prověřování, zda je vyhlášení stavu nouze odůvodněné a zda přijatá opatření co nejpřesněji odpovídají opatřením uvedeným v plánu pro stav nouze, nekladou na plynárenské podniky nepřiměřenou zátěž a jsou v souladu s čl. 11 odst. 6. Komise přitom může na žádost jiného příslušného orgánu, plynárenských podniků nebo z vlastního podnětu požádat příslušný orgán, aby změnil opatření, která jsou v rozporu s podmínkami stanovenými v Nařízení 2017/1938. Komise může rovněž příslušný orgán požádat, aby vyhlásil konec stavu nouze, dojde-li k závěru, že vyhlášení stavu nouze není v souladu s odst. 1 písm. c) oprávněné nebo již přestalo být oprávněné. Právě z důvodu zajištění souladu opatření přijatých MPO s právním postojem Komise se v odstavci 3 navrhuje zvláštní podmínka pro provedení přezkumného řízení podle správního řádu, a to v případě, že Komise požádá MPO o zrušení nebo změnu opatření uložených ve stavu nouze nebo v mimořádném stavu nouze. V takovém případě MPO přezkoumá uložená opatření v přezkumném řízení a vydá rozhodnutí ve lhůtě podle Nařízení 2017/1938. MPO však v přezkumném řízení může rovněž dojít k závěru, že jím vydané opatření je zákonné a v takovém případě není povinné přijaté opatření zrušit nebo změnit.

K § 73f

Do samostatného paragrafu je přesunut původní § 73 odst. 6, dle kterého jsou při stavu nouze a při předcházení stavu nouze všichni účastníci trhu s plynem povinni podřídit se omezení nebo přerušení spotřeby plynu nebo změně dodávky plynu (určí-li tak provozovatel přepravní nebo distribuční soustavy). Vzhledem k zavedení mimořádného stavu nouze je povinnost podřídit se omezení nebo přerušení spotřeby plynu nebo změně dodávky plynu rozšířena i na mimořádný stav nouze. Nově bude omezení či přerušení spotřeby plynu nebo změna dodávek plynu v pravomoci MPO. Je-li pak účastník trhu povinen podřídit se přerušení spotřeby plynu, je postaveno najisto, že po dobu takového přerušení spotřeby plynu nemá tento účastník trhu povinnost hradit cenu související služby v plynárenství.

Obdobně je vyloučení práva na náhradu škody původně stanovené v § 73 odst. 7 rozšířeno vedle stavu nouze i na mimořádný stav nouze. Vyloučením práva na náhradu škody dále není a ani nemůže být dotčeno poskytování mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství, neboť zde je povinnost kompenzace daná přímo použitelným předpisem Evropské unie. Pro vyloučení pochybností je stanoveno, že náhrada za omezení vlastnického práva, pravidla jejíhož poskytování jsou upravena dále ve zvláštních ustanovení, tím nejsou dotčena.

K § 73g

Účastníci trhu s plynem, kteří mají plyn uložený v zásobnících přímo připojených k přepravní soustavě, jsou při vyhlášení mimořádného stavu nouze ze zákona povinni strpět těžbu takto uloženého plynu ve výši stanovené provozovatelem přepravní soustavy. V souladu s ústavními principy obsahuje proto toto ustanovení pravidla pro určení a poskytování náhrady za takové omezení vlastnického práva, to nicméně jen v rozsahu, v kterém je těžba skutečně navýšena. Stanoví se prekluzivní lhůta k uplatnění nároku na náhradu za omezení vlastnického práva u MPO a postup její úhrady.

Specificky je dále upravena náhrada provozovateli přepravní soustavy nebo dodavateli plynu v případě, že stanovená cena plynu pro zúčtování odchylky v mimořádném stavu nouze nepokrývá náklady na pořízení vyrovnávacího plynu, resp. plynu pro zákazníky, přičemž uplatnění nároku na takovou náhradu odléhá stejnému postupu jako náhrada za omezení vlastnického práva výše. Obdobně je stanoveno právo na náhradu nákladů provozovateli zásobníku plynu spojených s navýšením těžby v zavaděném mimořádném stavu nouze, a to nad rámec jím sjednaných těžebních výkonů s účastníky trhu s plynem.

Jsou-li při stavu nouze nebo při mimořádném stavu nouze účastníci trhu s plynem povinni podřídit se přerušení spotřeby plynu, je stanoveno, že má provozovatel přepravní soustavy a provozovatel distribuční soustavy právo na náhradu ve výši neuhrazených příjmů za kapacitní složku ceny za poskytování související služby v plynárenství. Podrobně je stanoven také postup uplatnění nároku na tuto náhradu a na její poskytnutí.

K § 73h

Objektivní skutečností je, že při stavu nouze a v mimořádném stavu nouze vyhlášeném na celém území České republiky bude v plynárenské soustavě značný nedostatek plynu a u

dodavatelů pravděpodobně bude docházet ke krácení dodávek od jejich obchodních partnerů. Jedná se o situaci, která např. aktuálně nastává ve Spolkové republice Německo z důvodu omezování provozu plynovodu Nord Stream I. V tom případě jsou dodavatelé nuceni nakupovat plyn za aktuální tržní ceny nebo plyn odebírat z akumulace přepravní soustavy za cenu plynu za zúčtování záporné odchylky. Tato cena však bude téměř vždy vyšší než cena plynu, kterou má dodavatel sjednanou se svými zákazníky, ať ve smlouvách za fixovanou cenu, tak zřejmě i ve smlouvách na dobu neurčitou. Proto se v odstavci 1 zavádí oprávnění dodavatele k jednostrannému zvýšení ceny dodávky plynu po dobu trvání stavu nouze za podmínky, že toto navýšení odráží změnu nákladů na pořízení plynu, i v případech, kdy oprávnění ke změně ceny nebylo se zákazníkem smluvně založeno. Jedná se o mimořádné opatření, které reaguje na aktuální stav na trhu s plynem a na obavy, které v důsledku nastalé situace vznikají.

Podle odstavce 2 bude pro případné zvýšení ceny plynu platit odlišná úprava od oznamování zvýšení cen energií, jak je obecně upraveno v § 11a odst. 2. Je objektivně třeba reagovat na aktuální situaci na trhu s plynem, a proto se v tomto případě uplatní oznamování změny ceny plynu zjednodušeným způsobem, a to uveřejněním ceny plynu na internetových stránkách dodavatele plynu. V tomto případě platí, že zvýšení ceny za dodávku plynu je účinné dnem následujícím po uveřejnění změny ceny dodávky plynu na internetových stránkách dodavatele plynu. Zákon upravuje fikci, podle které platí, že zveřejněním zvýšení ceny za dodávku plynu je zvýšení ceny za dodávku plynu oznámeno zákazníkovi.

Aby byl zajištěn veřejnoprávní dohled postupu dodavatele plynu při změnách cen plynu ve stavu nouze, ukládá se v odstavci 3 povinnost dodavatele plynu oznamovat zvýšení ceny plynu Energetickému regulačnímu úřadu a současně doložit způsob, jak dodavatel plynu zvýšené náklady na pořízení plynu v době stavu nouze přenesl do koncových cen dodávky plynu pro své zákazníky. Podle odstavce 1 je dodavatel oprávněn zvýšit ceny dodávek plynu pouze v rozsahu, který bude odpovídat zvýšeným nákladům dodavatele plynu na pořízení plynu v době trvání stavu nouze. Např. dodavatel plynu nebude moci do zvýšení ceny plynu zahrnout zvýšenou ziskovou marži. Pokud by dodavatel plynu uvedené oprávnění překročil, tedy zvýšil by cenu plynu nad rámec zákonného oprávnění, dopustí se přestupku s možností správního trestu a uložení opatření k nápravě ze strany Energetického regulačního úřadu jako dozorového orgánu v energetických odvětvích. Současně může mít podle okolností takový protiprávní postup dopad do smluvních vztahů se zákazníky, protože by takové zvýšení ceny plynu mohlo být považované za neplatné pro rozpor se zákonem.

Pokud zákazník nebude se zvýšením ceny dodávky plynu souhlasit, bude mít podle odstavce 4 právo závazek ze smlouvy s dodavatelem vypovědět, a to do 10 pracovních dnů ode dne uveřejnění zvýšení ceny za dodávku plynu. Výpovědní doba bude činit dva týdny a počne běžet dnem následujícím po doručení výpovědi zákazníka dodavateli plynu. Tímto postupem se zákazník bude moci vyvázat ze závazku se stávajícím dodavatelem, ale i po dobu trvání výpovědní doby se na odběr plynu použije zveřejněná cena dodávky plynu. I ve stavu nouze je možné případně využít právo na změnu dodavatele plynu, byť se dá předpokládat, že možnost výběru konkurenčních nabídek na trhu s plynem bude v této situaci omezena.

Navrhuje se, aby v mimořádném stavu nouze vyhlášeném MPO platila jednotná státem regulovaná cena dodávky plynu. Bude se jednat o stav, kdy většina dodávek plynu zejména do regionu střední a východní Evropy bude přerušena a plynu bude na trhu významný nedostatek. Pro účely zásobování se kromě plynu nakoupeného v rámci solidarity podle Nařízení 2017/1938 a ze státních hmotných rezerv použije plyn vytěžený ze zásobníků plynu všech účastníků trhu s plynem, kteří mají plyn uskladněný, přičemž budou nastávat situace,

kdy je tento plyn dodán do soustavy (= navýšení akumulace) a dále použit z akumulace provozovatele přepravní soustavy (způsobující zápornou odchylku) pro uspokojení dodávky jiných zákazníků než účastníka trhu, který měl plyn uskladněn. Jelikož se bude jednat o plyn dodaný provozovatelem přepravní soustavy, který by byl i ve standardních případech oceněn cenou za zápornou odchylku, navrhuje se, aby byla pro mimořádný stav suspendována cenová ujednání ze smluv o dodávce plynu se zákazníky zásobovanými plynem v průběhu mimořádného stavu nouze a zavedena zákonná úprava povinnosti placení za veškerý spotřebovaný plyn ceny stanovené pro tento případ Energetickým regulačním úřadem. Praktický dopad bude takový, že se po dobu mimořádného stavu nouze nepoužijí cenová ujednání ze smluv sjednaných se zákazníky (nebude vznikat povinnost placení smluvní ceny, protože ani nebude zajišťovaný smluvně dohodnutý plyn) a obchodník bude mít vůči zákazníkovi právo na zaplacení ceny, která bude stanovena jako cena plynu v záporné odchylce (což bude fakticky nákladová cena odebíraného plynu), a stálý plat a marži ve výši stanovené Energetickým regulačním úřadem.

Předpokládá se, že dojde-li k vyhlášení mimořádného stavu nouze, bude po případném skončení takového mimořádného stavu nouze trh s plynem zcela změněný. Patrně se neobnoví veškeré dodavatelské vztahy se subjekty dodávajícími plyn do České republiky a dojde k navázání nových vztahů, kdy se předpokládá zejména vyšší objem dodávek plynu z LPG terminálů. To s sebou však přinese i jinou velkoobchodní cenovou úroveň. Proto se obdobně jako v případě vyhlášení stavu nouze navrhuje zavést oprávnění dodavatele plynu v časově omezeném období jednostranně změnit cenu oproti cenám plynu sjednaným před vyhlášením mimořádného stavu nouze, aby dodavatelé plynu měli alespoň omezenou možnost nové poměry na trhu s plynem zohlednit ve své cenotvorbě. Navrhuje se, aby po skončení mimořádného stavu nouze bylo zákonem upraveno období jednoho měsíce, kdy bude dodavatel plynu oprávněn změnit sjednanou cenu dodávaného plynu. Takovou úpravu ceny bude dodavatel povinen prokazatelně a adresně oznámit zákazníkovi nejpozději třicátý den přede dnem její účinnosti a současně jej poučit o právu odmítnout změny a vypovědět závazek ze smlouvy bez postihu. Nebude-li zvýšení ceny plynu oznámeno zákonem stanoveným postupem, nevyvolá právní účinky. Nesouhlasí-li zákazník s oznámeným zvýšením ceny, bude oprávněn bez postihu vypovědět závazek ze smlouvy kdykoliv do desátého dne přede dnem účinnosti zvýšení ceny, přičemž taková výpověď je účinná ke dni bezprostředně předcházejícímu dni účinnosti zvýšení ceny.

K § 90, § 91 a § 91a

Navrhuje se doplnění sankčních ustanovení zohledňujících nově zavedené povinnosti a zákazy vyplývající buď přímo ze zákona či z opatření MPO.

K § 96d

Navrhuje se doplnění § 96d odst. 2 o nové ustanovení, podle kterého bude moci MPO vymáhat splnění opatření, která při stavech nouze nebo mimořádných stavech nouze v plynárenství uloží konkrétní osobě, donucovanými pokutami. Donucovací pokuty jsou ukládány v rámci výkonu rozhodnutí na nepeněžitě plnění.

K čl. II

Dělená účinnost se navrhuje z důvodu budoucí změny § 16 odst. 1 písm. n), která mění text tohoto ustanovení k 1. červenci 2023 zákonem č. 284/2021 Sb.